

Povídka ze starých časů. Antonín Skřivan.

Trhy v okresním městě, které je vzdáleno hodinku cesty od naší vsi, bývaly ode vždycky velmi živé, hluché. Oblibí i zelenina šla tu dobře na odbyt. Jejich činnost děkovalo městečko své poloze. Samozřejmě na úpatí hor v rovině, jedinou částí rozloženou na vršku, tvořilo hranici mezi horami a krajinou. Je-li někdo z těch zcela blízkých kopečků k nám, na otázku, kam jede, odpovídal: "Do kraje!"

A když přijeli tady lidé k nám do roviny, zajistě že je lidé uvítali: "Jsou tu horáci. Co pak nového u vás na horách?"

Milé hory byly sotva dvě hodiny vzdáleny, některé sotva hodinou. Ale právě nápadný přechod vyvolával tyto rozdíly. Taký juk. Kdežto dole "v kraji", t. j. v rovině, jsou krásná úrodná pole, malý kousek do hor a tam už pole velmi, velmi slabá. Tady krásná pšenice, bujná řepa, tam slaboučké žito, červené zelí a jiné už horské plodiny. Díky této poloze trhy v městě, které tvoří hranici těch to dvou světů, byly od jakživa velmi živé. Krajáci přijížděli tam své plodiny prodávat, horáci kupovat. Podnes tomu tak, jak to bývalo před padoucími, sto lety.

Arce, město dnes jest jasnější, než tenkrát. Dřevěné domky s podlahou z němi na náměstí zmizely. Bud' šofery, nebo byly strženy a na jejich místě vypínají se domy vy-

soké, kamenné, bez podání. K čemu plývati místem? Z takové podání jest výnosný kraj. Také vyrostlo město, třikrát vyrostlo a řada fabriček jeho komínů zahladila dávno už idyllický jeho ráz, kterým kdysi vynikalo jako město typicky selské. Všechno je jináč a jinou správu má město než tehdy. To stačil jeden písař a dráb. Dnes mají celou městskou kancelář a strážníků mnoho. Tenkrát písař byl asi jako dnes tajemník a dráb byl dnešní strážník. Slovo písař i dráb mělo tehdy svůj původ v krásných zlatých časech karabáčů a pánu Franců, a slyšeli je venkovský člověk ještě dnes, mimovolně si odpovíne a poeiti na zádech šmráčí. A právě na venkovský lid byli ti chlapi jako vosi. Nejen panští písaři a drábové, ale i měšťáci. To snad za to, že venkovský lid jim nosil do měst peníze. Bez nich, těch venkovských peněz, co by tehdy, když nebylo dnešního průmyslu, takové město dělalo? A přece k těm lidem byli ještě hrubí a pánovití páni písaři a drábové. Podanéním takovým kvítkem byl v našem městě na rozhraní hor a kraje písař Kozák.

"Čert je v křečkově zasný!" říkali venkovaně.

Kozák byl totiž neveliké postavy a nosil proto velmi vysoké boty v střevech. Křečel-li po náměstí, tedy jako páv. Jeho ježtější oči byly všude a drobný ten mužik s dvěma dráby byl postrachem i chasy městské, které ze jména za nočních záletů šlapal na šofery, nebo byly strženy a na jejich místě vypínají se domy vy-

směly u ženských, které se mu směly pro jeho titěrnou postavu. A byl-li přísný na měšťáky, pak teprve na venkovy! "Jako ras!" říkali. A v tom slově, které venkovan vyslovuje vždy jen s pohrdáním, byla vložena všechna nenávisť, kterou měli lidé k malému pánovitému písaři. Ale nikdo snad ho nenáviděl tak živelně, nekonečně vroucně a hluboce, jako strýc Marjánko.

"Na toho křečka mám žízeň!" říkal a kdykoliv písař Kozák o trzích nedělních nebo středních hrubě a pohrdavě jednal s lidmi, strýc Marjánko v kapse zatínal pěst. Byly to důkladné pěstě, tyhle pěstě Marjánkovy, odpovídaly jeho obrovské postavě, složitě a ramenatě. Celkem vzato, utkáni těchto dvou lidí, velkého a silného strýce Marjánky a malým písařem slibovalo tomuto potěšení pramalé. A přece k němu došlo. Strýc Marjánko, který tolikrát se vyslovil, jakou že na toho chlapa má žízeň, měl se dočkat okamžiku, kdy mohl tuto žízeň uhasiti do sytosti. Bylo to jedné střeby o trhu zvlášť hluchém, neboť bylo to už po polních pracích na podzim, kdy lidé mají čas, peníze i vymáčené obilí. Náměstí bylo plné, všude černo. A tímto mravenčím lidem prodávajících i kupujících, hádajících se a smlouvajících, při čemž i boha se dovolávalo — nejvíce handlíři!

"Sám bůh ví, že nemohu víc přidat!"

To byl pan Marek, kterému říkali položený žid, protože u všeho se dovolával boha nebeského za svědka své poctivosti. Tato poctivost však a pán bůh nebeský mu nevedli, aby kde mohl, podobně lid lupnul. Panu Markovi přívodem velmi ochotným byl písař Kozák. Byl jako jeho stín. Povídal, že ví proč pan Marek i písař Kozák. Došlo-li k nějakému sporu mezi panem Markem a venkovany, rovnal se obyčejně na radnici, a tu arci písař Kozák byl osobou vlivnou a často rozhodující. Obyčejně to vyhrál pan Marek.

"Zadarmo to však písař nedělá!" říkali lidé otevřené a silák Marjánko skřípaje zuby už při pohledu na nevádivého a nadutého písaře, dodal: "Ne, ne, všeho do času!" Tak tedy, toho dne zase pan Marek chodil a dokládal se bohem své poctivosti. Přišel i k Marjánkovi, který tu měl složenou forku obilí. Pan Marek prohlédl a řekl trochu s výsokou: "Neu extra, ta pšenice, není!" Strýc Marjánko pokrčil rameny a pravil svým prostým způsobem: "Nemohu za to, já ji neudělal. Je taková, jak ji milý pán bůh nadělil!" A strýc ruce do kapes, stál lhostejně, jako by tu ani pana Marka nebylo. Ale on tu byl, stál, tu jako přibitý a očima přivřenými se díval do otevřených pytlů, z nichž se na něj směla zlatá pšeničná zrna. Hrábl do nich zas, potěškal v dlaních a pak povídal: "Neu, neu, jak mne pán bůh slyší, ale koupím ji, ze známosti a pro podružné."

"Jak je líbo, pane Marku!" "Co pak za korec, pantáto?" Tenkrát se ještě měřilo na korec a na větele a staří peitají tak ještě posnes. To musí s lidmi do hrobu.

Marjánko řekl mu za korec, pan Marek vypískl. "Máte svědomí, človče?" Máma dona žem, čtyry děti. "Já žem," odvětil strýc Marjánko.

"Musím být živ..." dušoval se pan Marek. "Já taky!" odpovídal klidně Marjánko. Ten klid div pana Marka nedopálil. Ale pan Marek se uměl opanovat a usmál se. "Jame přece znám a přátele..."

Začalo smlouvání, při kterém roztáhl i klid strýce Marjánky. Uvažovalo se, že hned tak se nedá. Písař Kozák stál při tom jako oňmý svědek, usmíval se chvillemi patupně, hleděl na strýce Marjánka a vystupuje na svých úsměvů vysokých pospatěch. Konečně domluveno a přišel si.

"Přijďte si k 'Slunce' pro peníze!" povídal pan Marek.

"U slunce" byla zájezdní hostyoda a tam pan Marek měl jakousi kancelář o trhu a vyplácel peníze. Když tam plno strýc přišel, bylo tam plno kouře a hluku. Sedali tam venkovaně, kteří byli připraveni k odjezdu. U malého kulatého stolu pan Marek a písař Kozák. Strýc Marjánko nyní přistoupil a pan Marek se vřídne usmál.

"Kolik dostanete, pantáto?" "Já vy to dobře víte..." Pan Marek se usmál zase a podíval se do zápisníku!

"Počkejte, hned — aba — počkejte — šestapadesát zlatých."

"Ne," zvolal živ Marjánko, "obráceně — ptašadesát..."

V tom vyskočil písař Kozák: "Dobře, dobře — šestapadesát, já jsem svědek — já byl přítom..."

"Vy mlčte..." zahřměl Marjánko. "Vám do toho nie není..."

"Mně mně že do toho nie není? Mně, písaři městskému, který mám dbáti o pořádek a správnost v trhu..."

"Nie vám do toho není, povídám ještě jednou. A tam si sedněte a pijte své pivo, bez toho to máte zaplaveno..."

Písař vyletěl hledý s očima krví politýma: "Ty se opovazuješ — sprostáku — ty — ty..."

Vyskočil jako kolčava a chtěl chytiti strýce Marjánka za krk. Obr se zachoval: "Křečku!"

Po chvíli pojal Marjánka záchvat vzteku, který jako by jeho bez tak už vysokou postavu ještě povytáhl a porozšířil. V tom slově "křečku" bylo všechno jeho pohrdání. Písař visel mu na krku pořad jako kolčava a poněkud podnapilý rozpřáhl svou ruku, a by venkovanu udeřil. Ten se pohrdlivě rozechvil a rozřádnou ramena oťádl se a tím setřásl písaře ze upadl na zem.

"Počkej, budeš pamatovat!" zaúpěl na zemi a zvedl drobnou pěst. "Naučí tě, co to je, když sprostý chlám sáhne na ouředníka!"

Z očí strýce Marjánka vyšlehl blesk: "Co to řekl — kdo že je sprostý chlám?"

"Já ne," zvolal písař zvedmuv se už se země. "Tak kdo?"

Obrovská postava strýceova přiskočila k písaři, který teď rozhlížel se úzkostlivě kolem, jako by hledal tváře, z nichž mohl by vyčísti ochotu mu pomoci. Ale žádné takové neviděl, všechny jeví-li škodořbou radost. V tom už se mihla vzduchem pádná dlan' a na tváři písařově esni plesklo.

"Ježíši Kriste..." zaječel v úzkosti a chytit se za tvář. Zase se rozhlédl a najednou poloúzkostně a prosebně a polo velitelcky vykřikl: "Což pak mne necháte tloucti Chopte se ho!"

"Marek volá!" pravil Marjánko posměšně. "Aspoň na tyto lidi. Ti všichni ze srdce ti to přejí!"

"Však tu nejsou jen oni!" — pravil písař a očima zakourel. "Ile tam jsou drábové!"

Skutečně do šenkovny vcházeli drábové. Přilákali je zástup lidí, kteří ohledli hospodu, přihlížející se vzrušenému divadlu, které je naplňovalo očividným potěšením. Ostatně už nahore v ryuku se dověděli, co a jak se stalo, že pánovitý písař vstal za vyuštěnou.

"Říkat jsem tu..." pravil jeden z drábů, "ze jednou přijde kosa na kámen. Páne Marjánka já znám, ten si nedá foukat!"

Když vskočili drábové do šenkovny "u Slunce" stál tam písař o stůl nálevní opřený, bled a s očima krví politýma. Trásl se vztekem, haubou i strachem. "Tento poslední však ihned pomínil, jakmile spatřil dráby, své "pravé ruce..." Ihned ožil všecek a ukazuje rukou na strýce Marjánka volal: "Ihned ho seberte a doveďte na radnici!"

Strýc Marjánko stál, ruce mu je klíčem, bez bázně a hnutí. Drábi stáli, jako by otáleli.

"Baby!" vykřikl na ně písař vztelce. "Tu konečně pohnu se strýce a praví: "Neu třeba, půjdu sám!"

Frank Svoboda Umělecký závod POMNÍKOVÝ Největší sklad pomníků ve Spojených Státech 1215-25 So. 13th Str. OMAHA, NEBR. Phones: Office: Douglas 1872. Residence: Douglas 5216.

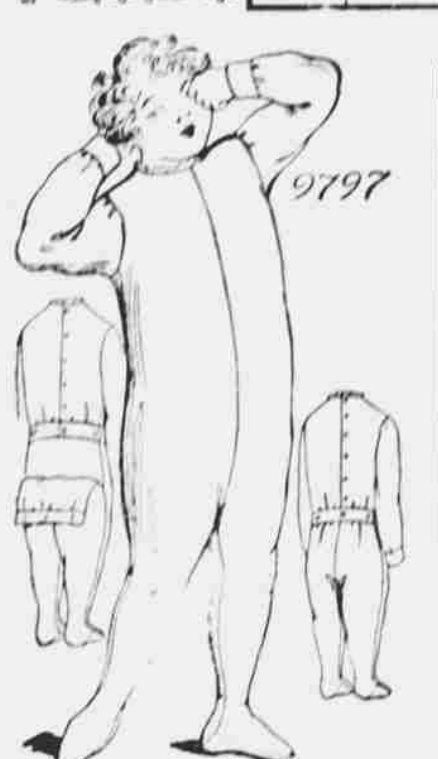
Nejpřesnější příprava lékařských předpisů z Čech i amerických. Průřezní páry. Kávové perkolátory. Z Čech: Šimanovského thé proti kašli, balíček \$1.20 poštou. Dr. Rosy životní balám 75c. Rapé. Třikrát, tabák. Virkinky. BERÁNEK A SYN, lékárníci, 16. a Willam ul. Omaha, Nebr.

Pěkné zařízení HOSTINEC — vlastní — Frank Semerád 16. a Willam ulice, Omaha, Nebr. Výtečný Metzlov ležák, jakou i převé importované pizeňské stálo na čepu. Korbelova vína a nejlepší lihoviny prodává i ve velkém. — Chutný zákusek stále při ruce.

Schmoller & Mueller's Jediný obchod v Omaze, kde můžete srovnati VICTOR VICTROLA — COLUMBIA GRAFONOLA detail po detailu. Navštivte naši obchodní místnost a nechte nás zahráti vám vaši oblíbenou píseň na našem pokusném stroji. Úplný sklad recordů. — Mnoho různých vzorů pro výběr. Ceny od \$15.00 do \$200.00. Splátky dollar týdně.

SCHMOLLER AND MUELLER PIANO COMPANY, 1311-13 Farnam St., Omaha, Neb. Nejstarší sklad pian na západě.

MODNÍ SVĚT.

9797. Dětské noční kalhotky. Strihy v 5 velikostech: 4, 6, 8, 10 a 12 let. Jest třeba 3 yardy 36-palcové látky pro velikost 6 let.

9794. Oblek pro hochy. Strihy ve 4 velikostech: 4, 6, 8 a 10 let. Jest třeba 3 1/4 yardu 44-palcové látky pro velikost 8 let.

8980. — Kimono pro dámy. — Strihy ve 3 velikostech: malé, střední a velké. Jest třeba 5 1/2 yardů 36-palcové látky pro střední velikost pro plnou délku vzoru, nebo 2 1/2 yardů 48-palcové látky pro střední velikost pro bluzičkovou délku.

9795. — Oblek pro slečny a paní malé postavy. Strihy ve 4 velikostech: 14, 16, 17 a 18 let. Jest třeba 5 yardů 44-palcové látky pro velikost 17 let.

Upozorňujeme naše odběratele, by při objednávce vzorků strhů cromptenuli udati mimo naznačeného čísla, ještě míru aneb stáří.

ROYAL Pivo Pivožské PIVO 72 kvartů \$6.75 THE ROYAL BREWING CO. 306-12 West 6th Str., Kansas City, Mo. Bu. D.